

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 3. V Ljubljani, 15. februarija 1896. Leto XIII.

Obseg: Najcenejša in najhitrejša obnovitev opustošenih vinogradov. — Skušnje z gnojenjem vinogradov z umetnimi gnojili. — Poskušalište v našem barju — Konjerejčeva opravila meseca februarija. — Promet s prasiči v l. 1896. — Iz podružnic. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržnecene. — Inserati.

Najcenejša in najhitrejša obnovitev opustošenih vinogradov.

Suho požlahtnjevanje.

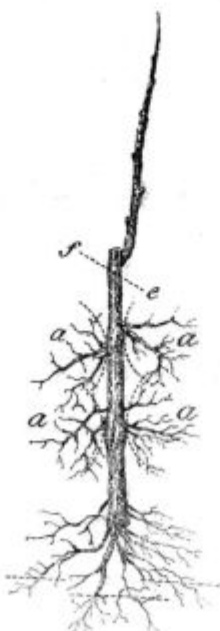
Najbolje je s tem cep-
ljenjem pričeti v takem
času, kadar je mogoče trte
sproti vlagati v zemljo,
torej od druge polovice me-
seca marcija pa do konca
meseca maja. Ako se za
podlogo vzamejo ključi, je
najbolje, ako se sproti re-
žejo s trte, če so pa bili
narezani že prej, treba jih
je za pol dneva ali en dan
postaviti v
vodo, da se
dobro namo-
čijo. Ključi naj
ne bodo daljši
nego 50 cm,
za Dolenjsko
celo zadostu-
jejo 35 do
40 cm dolgi.
Spodaj na
podnožju se
ključ odreže
prav tik očesa,

Podoba 5.

Podoba 6.

Podoba 7.

Podoba 8.

nejše korenine. Nad zgornjim očesom se pusti lesa za
kaka 2 prsta (= 5 cm, pod. 5. b), in ravno ta košček
se potem združi s cepičem. Pred cepljenjem je treba iz-
rezati vsa očesa na podlogi (pod. 5. e, d*), razven
očesa na podnožju (pod. 5. a in c). Če ostanejo ta očesa

nepokvarjena,
začno pozneje,
ko se cepljeni
ključ vsadi,
zopet poga-
njati, in ves
sok stopa v ta
poganjek, na-
mesto v cepič,
in posledica
temu je, da
cepič usabne,
ker od pod-
loge ne do-
biva hrane.
Kako je treba
ravnati s tako
vsajenimi cep-
ljenkami po
letu, povem
pozneje. Ako
se požlahtnju-
jejo bilfe,
treba jim je
odrezati vse
stranske ko-

*) Po pomoti je na podobi 5. d narezan nad e; biti bi moral na nasprotni strani, tako, kakor je na ključu zraven oko b.

renine (pod. 6. a), spodnje pa, t. j. glavne korenine (pod. 6. spodaj) se skrajšajo po debelosti na 15–20 cm, slabše se pa tudi puste popolnoma neskrasane; istotako stranske pri šibkejših biljah. Nad zgornjim kolencem se bilja odreže tako, da odpade ves novi les (pod. 6. e, f), tako, da se potem cepi na stari les, in če je bilja predolga, skrajša se tako, da je dolga 40 cm. Pred in med cepljenjem naj stoji bilje in ključi vedno po konci v posodi, napolnjeni z vodo, da ostanejo vedno sveži.

Požlahtnjuje se v kakem svetlem, bolj gorkem prostoru. Pri požlahtnjevanju je treba paziti, da se poševna odreza napravi kolikor mogoče tik očesa na podlogi na široki strani, in sicer nad očesom (posebno če je podloga že skrivljena), ne pa na nasprotni strani, ker se v tem slučaju cepljenka še bolj skrivi. To delo se mora izvršiti prav hitro, in zato mora biti nož jako oster.*) Rezna ploskev mora biti gladka, enakomerno odrezana in ne opraskana, svrž (srce, zrklo) mora biti nepokvarjen; tudi se ne sme z nožem podrsati ali pogladiti, še manj pa s prsti ali kunjco obrisati, ker tako pride na rezno ploskev zemlja ali prah, in to ovira zarastanje. Tudi v vodo se rezna ploskev ne sme pomočiti. Ako se pri prvem potegleju ni posrečilo odrezati prav gladko, enakomerno, ne popravlja se več, temveč se odreže še enkrat, kajti s popravljanjem se nič ne popravi, marveč le še pokvari.

Cepiče je treba narezati že prej v večji množini, pred se na mizo pa se jih dene le toliko, kolikor se jih po priliki porabi v eni ali v dveh urah; drugače naj bodo vedno v vodi. Cepiči se režejo na eno oko, le pri gotovih vrstah se pustita 2 očesi. Cepič se na vrhu ne sme odrezati prav tik očesa, temveč naj se nad njim pusti še 1 do 1½ cm lesa (pod. 8.). Pod očesom pa 4 do 6 cm. Več ko dva dni naj se cepiči ne namakajo, sicer postanejo opolzli, vsled česar jih je pri požlahtnjevanju težko držati v roki.

Kakšne vrste naj se pomnožujejo, povedal sem v lanskega leta „Kmetovalcu“ št. 3. na str. 19. in 20. pod naslovom „Ktere žlahtne trte pomnožujemo?“ Tu naj rečem le, da naj se najbolj pomnožuje kraljevina, bela žlahtnina in rdeča žlahtnina ali rdeči španjol, v bolj solnčnih legah slankamenka in plavec, potem beli burgundec, oba veltlinca, italijanski rizling, moslavina, grganja in rožica, od starih trt pa belina, pinjol in podbelec; te pa v manjši meri. Za črna vina sta žametasta črnina ali kavščina in portugalka. Vse te vrste se dobe v poljubni množini na vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novem Mestu; mnogo pa tudi na grajščini grofa Lanthierija v Vipavi.

Kar je bilo rečeno glede podlog, to velja še bolj o cepičih, namreč, da je najbolje, ako se še le spomladi, malo pred cepljenjem, narežejo s trte. Kakor podloga, tako se prireže tudi cepič. Cepič se prime z levo roko tako, da pride njegov kolenec med kazalec in palec. Oko gleda navzgor proti obrazu, ali pa na nasprotno stran in dobra 2 cm pod njim ali na nasprotni strani se poševno odreže. Na nasprotni strani očesa se odreže posebno tedaj, ako je podloga nad zadnjim kolencem zakrivljena. S tem, da pride cepičevo oko navpično vrhu očesa na podlogi, se pozneje, ko trta začne rasti, cela trta zdravna. Cepič in podloga morata biti enako debela. Ker je lub pri podlogi mnogo debelejši nego pri cepiču, stori začetnik dobro, ako lub na podlogi malo osmukne, da more izbrati cepič prave debelosti, sicer se mu lahko zgodi, da vzame veliko debelejši cepič kakor je treba. Vsled tega pride cepičev kambij na lub mesto na kambij

podloge. Pri cepljenju je namreč treba paziti, da se na odrezah prav dobro vjema cepičev kambij s kambijem podloge. Kambij je oni del lesa, ki povzroči zarastanje ter se imenuje debelilni kolobar. Nahaja se koj pod lubom in se razlikuje od drugega lesa v tem, da je bolj zelen (pod. 7. a lub, b kambij). Potem pride bolj široki lesni del, kratko les imenovan, ki je bel (pod. 7. c), in nazadnje svrž (zrklo, srce, stržen) pod. 7. d). Ako se kambij na podlogi in na cepiču vjema le na eno stran, zaraste se le ta del, kjer pa se ne vjema, se pri trti kar posuši, pri drugih rastlinah se zaraste pozneje.

Začetniki morajo primerjati cepič s podlogo glede debelosti, še predno jih prirežejo. Najbolje je, če se cepič postavi vrhu onega dela podloge, s katerim se ima združiti. Ako sta cepič in podloga enako debela, prireže se najprej podloga poševno, tako da odreza ni čez 2–2½ cm dolga. Potem se podloga dene pod levo pazduho, prireže se cepič ravno tako, primeri se še enkrat podlogi, ali se vse strinja, t. j. debelost in dolgot prirez, ter se na posled zarez podloga tik nad strženom, pa ne pregloboko, komaj ½–1 cm globoko, cepič pa tik pod strženom, ali pri vrstah, ki imajo širok stržen, tudi nekoliko skozi njega (pod. 8.), ter se porine zarez v zarezo tako, da se kambij vjema na vsi ploskvi (pod. 8.) ne pa da končni jeziki mole čez lub. Tako cepljena trta bi se zarastla le po sredi, na konceh pa bi se majala, kjer bi morala biti najtrdnije zarastena. Sprva gre to primerjanje le počasi od rok; ko pa je človek požlahtnjeval par dnij, vidi že kar od daleč, kateri cepič je primeren. Pri požlahtnjevanju mora vsak požlahtnjevalec imeti kakih 50–100 cepičev pred seboj na mizi narezanih, da si more zbrati koj primernega. Čim hitreje se to delo izvršuje, tem boljši so uspehi; le nikar predolgo obotavljati se s prirezano podlogo ali cepičem. Zato je najbolje, ako se taka dela izvršujejo le s prosto roko, ne s kakim strojem. S prosto roko se požlahtnjuje bolj natančno, prirezana dela se hitreje združita, odreze ostanejo vedno čiste in se nič ne osuše, dočim se drugače to vedno dogaja, ker eden zarezuje cepiče in podloge ter jih postavlja v zato pripravljene posode, stika pa jih potem kdo drug. Edina prednost dela s stroji, oziroma s cepilnimi pripravami je ta, da se na dan veliko več cepi. Dober požlahtnjevalec požlahtni na dan, ako sam zavezuje, 400–600 trt, ako pa zavezuje kdo drug do 1000 trt. Staknjeno trto je treba trdno povezati in potem dobro zamazati.

Skušnje z gnojenjem vinogradov z umetnimi gnojili.

(Spisal Jos. Bullmann za štajerski „Gosp. Glasnik“.)

Moja dobra letošnja (1895.) trgateg mi je povod, da objavljam uspehe štiriletnega gnojenja z umetnimi gnojili. Moji sosede so namreč letos pridelali dvakrat toliko, kolikor prejšnje leto (približno 30 hl na hektar), dočim sem jaz pridelal skoraj trikrat toliko (48 hl) in to vzlic dvakratni toči. Ta ugodni uspeh moram zapisati največ na račun gnojenja z umetnimi gnojili v preteklih letih, in zato hočem celo reč objaviti.

Svoje vinograde, ki merijo 2½ ha, imam v Slovenskih goricah, in sicer od l. 1891. Zemlja je težki lapor, kateri primanjkuje apna. Trsje sestoji iz zmesi navadnih domačih in nekaterih tujih vrst ter je obdelano po tukajšnjem načinu. Vinograd obdelujeta dva viničarja, ki imata razven letne plače še porabo zraven ležečih njiv in travnikov. Hlevskega gnoja petih goved in prasičev je

*) Dobre nože v to svrhu izdeluje g. Fr. Javan, nožar v Ljubljani, po 38 kr. komad.

polovica vinčarjev, polovica mojega za vinograde. 400 štirijskih sežnje se navadno na leto pomladi s pogrobanjem in gnojenjem s hlevskim gnojem in s pušlji. O tem pomlajevanju, oziroma gnojenju, sem razmišljal ter sem prišel do tega, da rabim skoraj 60 let predno dobe vse trte kaj nove hrane. Zato ni bilo čudno, če se je vinograd videl zanemarjen, in vrhu tega je trsje morila perenospora, lesa za pogrobanje pa tudi ni bilo mogoče dobiti dovolj. Močnejše gnojenje ni bilo mogoče, kajti domači gnoj niti ni zadostoval za nove ameriške nasade, v sosesčini ga ni bilo dobiti, iz daljave dovažati ga, pa tudi ni šlo. Vsled tega sem bil prisiljen misliti na umetna gnojila, ki se lahko dobe ter hitro koristijo. Ker je sestava teh gnojil znana, zato se gnojenje lahko uredi primerno potrebni. Gnojenje samo tudi ne pride v poštev, če se pomisli, da $\frac{1}{4}$ litra umetnih gnojil (seveda prave sestave in kakovosti) velja za cel jrbas hlevskega gnoja.

Dosedanji poskusi z umetnimi gnojili mi niso mogli biti kažipot, ker so iz njih izvajani sklepi prerazlični.

Baron Babo je posvetil v svoji izvrstni vinarski knjigi gnojenju z umetnimi gnojili posebno obširno poglavje. Tam smatra kot zadostno gnojenje v raznih razmerah na leto in za 1 ha

25 do 30 kg dušika,

50 „ kalija in

50 „ fosforove kisline; te redilne snovi se

zemlji dajo v obliki

300 kg superfosfata,

100 „ žveplenokislega kalija in

150 „ čilskega solitra.

Jaz sem v teku štirih let dal vsakemu hektaru

60 kg dušika,

168 „ kalija in

120 „ fosforove kisline.

Te redilne snovi sem dal zemlji s 1000 kg amonijskega superfosfata (ki je imel v sebi 6 do $6\frac{1}{2}$ % dušika in 12 do 13 % v vodi raztopne fosforove kisline) in 250 kg žveplenokislega kalija (ki je imel v sebi 96 % žveplenokislega kalija). Prvo gnojilo me je stalo 11 gold., drugo pa 13 gold. 75 kr. za 100 kg brez dovoznje. Gnoj me je torej stal 144 gold. za hektar. Če se računa 10.000 trt na hektar, pride torej na eno trto 14 kr. ali slab poldrugi krajcar troškov. Gnojitev se je zvršila vselej spomladi, kmalu po prvi kopi, torej meseca aprila.

Za gnojenje sem dal 4 vreče po 100 kg amonijskega superfosfata dobro zmešati z eno vrečo (100 kg) žveplenokislega kalija, pri čemer se je pazilo, da so se skupaj sprejete kepe dobro razbile. To zmes smo naredili na podu, od tam pa smo jo izpeljali v samokolnici (šajtergi) na prosto ter jo na trdih tleh pomešali s prstjo, in sicer en del zmesi z dvema deloma prsti. Sedaj je bilo treba določiti, koliko te zmesi naj dobi ena trta. To sem priprosto preračunal, potem sem poiskal ponvico, ki je približno toliko držala, kolikor je bilo treba zmesi za vsako trto. Za gnojenje sem rabil 6 oseb. Trije kopači so v bregu nad trtami (in sicer nad vsako) delali jamice po 26—30 cm globoke; ena delalka je vsipala v jamice po eno ponvico gnojilne zmesi, in to so kopači precej zagreblji. Za te delalce sta zadostovala dva nosača, ki sta donášala gnojilno zmes. Sicer pa more to delo vsakdo tako urediti, kakor mu ugaja.

Teh 6 delalcev je pognojilo na dan pri 7 urnem delu 1400 trt. Če se priračuni še en delalec za dovažanje v vinograd, dnina pa po 60 kr. na dan, stalo me je delo za 1 ha 30 gld., gnojila 144 gld., vozarina za gnojila 13 gld. torej vsa gnojitev za 1 ha za 4 leta 188 gld. Kmet, ki vse sam naredi, izhaja seveda veliko ceneje.

Štiriletno razmišljanje tega vprašanja me je privedlo do spoznanja da moje gnojenje ni idejalno, ker so gnojila, ktera sem rabil za štiriletno dobo prelahko raztopna, kajti mokrina enega vlažnega leta more izprati preveč redilnih snovij ter jih odpeljati v spodnje plasti. Približati se hočem bolj Babovim nasvetom ter rabiti teže raztopna gnojila, in sicer parjeno kostno moko, kateri še ni odvzet klej (lim), in pa roženo moko, seveda vse to v zvezi z žveplenokislím kalijem.

Dosedanja gnojitev se mi je seveda tudi izvrstno izplačala, vrhu tega so pa trte izvrstne ter mi tudi za drugo jesen jamčijo lepo trgatve.

Bodčó pomlad poskusim z drugim načinom gnojenja; naredil bom namreč z železnim drogom 50—60 cm globoke luknje, v ktere bom nasul gnojilne zmesi. Tudi so mi pokazale preiskave moje zemlje v mariborskem kmetijskem poskušališču, da ji primanjkuje apna, zato hočem tudi s tem gnojiti.

Ta moj spis ima namen, naše viničarje po Štajerskem, koder jim ne dostaja hlevskega gnoja, vspodbujati vsaj k manjšim poskusom. Čudovita je množina porabljenih umetnih gnojil na Nemškem; njih vrednost znaša na leto 90 milijonov goldinarjev. Do te porabe je pri nas v Avstriji še daleč, zlasti če se pomisli, kako se pri nas ravna z gnojem in z gnojnicó; saj še celo na Nemškem, kjer je kmetijstvo neprimerno bolj napredovalo, kakor pri nas, računijo 120 milijonov izgube vsled slabega ravnanja z gnojem, zlasti pa z gnojnicó.

Bliža se čas, da pride tudi štajerski kmetovalec, posebno pa vinčak, do spoznanja, da na vse strani skrbno in umno kmetovanje brez umetnih gnojil ni mogoče in da se bogato izplača kmetovanje ne le z lopato ampak tudi z glavo.

Dostavek uredništva: Ta poljudni spis štajerskega gospodarja prijavljamo ob enem kot odgovor na 31. vprašanje ter želimo za našo deželo isto, kar želi pisatelj za Štajersko; saj so razmere ene in iste.

Poskušališče v našem barju.

Predlanjsko leto na jesen sem dobil pri slavni kmetijski družbi kranjski 100 kg kajnita in 100 kg Tomasove žindre, da bi v barju poskušal, kako se ti gnojili obnese v teh krajih. Oboje zmešano sem potrosil po travnikih in na njivo, kamor sem lani sadil koruzo, fižol ter buče.

Če tudi je to gnojilo bilo potrošeno na polje, ki meri čez 1 ha, bil je vendar učinek znaten, tako da se je uže od daleč opazil razloček med gnojenim in negnojenim svetom.

Tudi v drugih krajih našega cesarstva se delajo poskušnje s takimi gnojili, posebno po barjih v Galiciji in na Češkem. Uspehi so v teh krajih tako izborni, da se tako gospodarstvo širi tudi med prostimi kmeti.

Visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo je preteklo jesen poslalo večake v naše barje, da bi pregledali, ali bi se ne dalo ustanoviti tako poskušališče tudi v ljubljanskem barju. Gospod profesor dr. E. Meissl je v to svrhu odbral 5 kosov polja, ki skupno meri obilo 2 ha na mojem svetu v Lipah.

Prideloval se bo to leto, krompir, potem pesa, koruza, fižol, oves in trava. Gnoja se bo potrebovalo 865 kg kajnita in pa 560 kg žindre.

Na c. kr. kmetijsko-kemijskem poskušališču na Dunaju so preiskali plasti, odrezane 0.50 m na globoko na njivah, odbranih za skušnjo, in našli so, da je v šotni plasti

dušika	1.88—2.79 odstotkov
kalija	0.50—0.90 "
fosforove kisline	0.13—0.44 "

Iz tega se razvidi, da je šota bogata na dušiku, da ji pa ne dostaja kalija in fosforove kisline. Ta nedostatek se bo nadomestil s kajnitom in z žlindro.

Poskusno polje mora biti s primernimi jarki tako osušeno, da bo podzemeljska voda stala 0.70 do 0.80 m pod površjem.

Toliko za danes o tej stvari; o razvoju rastlin na teh njivah hočem poročati ob svojem času.

Vabim pa kmetovalce, kateri se zanimajo za obdelovanje barja, naj me obiščejo, da se sami prepričajo o prekrojni poskušnji. M. Peruzzi v Lipah.

Konjerejčeva opravila meseca februarja.

Kobile, ki bodo storile, naj ničesar več ne delajo, pač pa naj se redno gibljejo na prostem. Takim kobilam napravi zaprte staje, v katerih niso privezane.

Kdaj se bode kobila ožrebla, to se posname:

1.) Iz zapiskov, kdaj je bila kobila zadnjič pri žrebcu;

2.) iz znamenj na njenem životu. Kobila, ki v kratkem stori, dobo na obeh straneh križa vdrt život, sramnica in vime otečeta, seska pa kažeta mleko. Tudi sunki mladega bitja prihajajo redkejši in slabejši.

Kadar se vsa ta znamenja pokažejo, tedaj ženi kobilo v zgrajeno stajo, daj ji dovolj suhega nastila in pa — mir. Staja naj bo 4 do 5 metrov dolga in široka. Štirinajst dni prej, predno se kobila ožrebi, ponehajo jo močno krmiti, da se želodec in čreva izpraznijo, ker to dobro de mlademu bitju in olajša skotenje. Najboljša krma breji kobili je prav dobro, sladko seno. Kadar je vse tako pripravljeno, potem pa čakaj, da se ožrebi. Ob pravilnem porodu morajo sprednji nogi in glava naprej ter mora priti žrebe v eni uri na svet, kobila se pa potem takoj iztrebiti. — Ako je pa lega žrebeta nepravilna in se je bati težkega poroda, pa hitro pokličite izkušenega pomočnika.

Rahlo ravnanje je neogibno potrebno, a nepotrebna sila je škodljiva.

Po porodu in kadar je kobila mlado oblizala, jo je dobro za nekaj časa privezati, ker postane nezaupna, strastna in vsled tega za nekaj časa huda ter skoči na vsakega, kdor se bliža, ne da bi pri tem dovolj pazila na žrebe. — Paziti je pa prav skrbno, da se žrebe ne zatakne v povodec.

Žrebeta prejšnjih let ter konje, kateri pojdejo na planine, spuščati je na plano, da se gibljejo, ter jih počasi pripravljati z drugo krmo na planinsko pašo. Zobanja naj se jim daje vedno manj in manj in slednjič naj se popolnoma ustavi.

Ravnati je z mladimi konji kakor meseca januarja tudi še zdaj.

Promet s prasiči v l. 1896.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko je naprosila našo družbo, naj objavi naslednji odlok, katerega je poslala tudi vsem okrajnim glavarstvom:

Štev. 1427.

Bliža se čas, ko se oživi kupčija z rejnimi prasiči. Vsled svinjske kuge po nekaterih krajih totranske državne polovice nikakor ne dostaja prasičev, in ker nam

ne dostaja tudi domače prireje po vseh deželah, izvemši Galicijo in Bukovino, zdi se, da bodo posebno kmetovalci zelo povpraševali po takem blagu.

Spomladi 1895. l. se je zanesla svinjska kuga skoraj le z ogerskimi in nekoliko tudi z gališkimi rejnimi prasiči v druge dežele totranske državne polovice, in kakor se je poročalo ministerstvu za notranje zadeve, so skoraj vsi ti prasiči poginili na prasičji kugi, katero so zanesli tudi med druge prasiče.

Znano je, da je bila od tedaj kupčija z rejnimi prasiči iz dežel ogerske krone in iz zasedenega ozemlja *) popolnoma prepovedana, s čemer se je oviralo okuževanje.

Če tudi se ta kuga ni splošno razširila po Galiciji in po Bukovini — v Bukovini je že pred več časom popolnoma izginila, v Galiciji pa že več mesecev pojema — vendar se je zgodilo jeseni l. 1895., ko so iznova došle večje pošiljave rejnih prasičev iz teh dveh dežel v druge, da so bili prasiči, ko so došli po železnici, še popolnoma zdravi, nekaj dni potem, ko so došli na določeni kraj, jih je pa napadla svinjska kuga.

To vzbuja sum, da je bilo morda pač več pošiljatev okuženih že prej, bolezen pa se je pokazala še le tam, kamor so prišli, da je bil pa morda vzrok bolezni tudi ta, da vozovi (vagone), v katerih so se prevažali prasiči, ali svinjaki, kamor so prasiče dejali, še od pomladi niso bili očejeni, niti razkuženi, in da so se živali okužile na ta način.

Z ozirom na to se naroča c. kr. okrajnim glavarstvom vsled odloka vis. c. kr. ministerstva za notranje zadeve z dne 17. januarja 1896. l., št. 1906., da pravočasno skrbijo za to, da se vsi oni, katerih se tiče ta zadeva, opozorijo, kako potrebno je popolnoma očistiti in razkužiti vozove, namenjene za prevažanje prasičev, svinjake, v katerih so bili kužni prasiči, kraj okoli svinjakov, korita, posode za vodo in drugo opravo v svinjaki. Posebno jih je treba poučiti o tem, da se na Ogorskem svinjska kuga bolj gotovo širi, kakor pa pojema, in da bo vsled tega najbrž mogoče rejne prasiče l. 1896. dobivati le iz Galicije in Bukovine, pozneje mogoče tudi iz zasedenega ozemlja, da torej najbrž ne bo mogoče dobiti drugih rejnih prasičev, če bodo poginili prvi. Z druge strani se pa zopet mora povdarjati, da bodo prihodnjo jesen in zimo pitani prasiči prej ko ne imeli zelo ugodno ceno, kajti vse kaže, da vsled svinjske kuge prasičev ne dostaja le v totranski, ampak tudi v ogerski državni polovici.

V Ljubljani, dne 29. januarja 1896.

Iz podružnic.

Z Dobrove. 26. dan meseca januarja t. l. je bil za tukajšnje občino posebno važen in imeniten. Popoldne je imel g. G. Pirc, ravnatelj c. kr. kmetijske družbe kranjske v tukajšnji šoli do dve uri trajajoče kmetijsko predavanje. Predavanja se je udeležilo 87 posestnikov iz vseh vasi tukajšnje občine. G. ravnatelj nam je kaj poljudno govoril o poljedelstvu, živinoreji in njenem zboljšanju; dalje o domačih in umetnih gnojilih, o zboljšanju travnikov in senošetij, o koristi in povzdigi prekrojnega sadjarstva, o gospodarstvu sploh in gospodinjstvu posebej. Kazal nam je kaj živo vse one nadloge, pod katerimi vzdihuje dan danes „steber države“, kmetijski stan. Navajal je pa tudi prav veliko važnih pripomočkov, po katerih se more kmetijski stan povspeti do boljšega gmot-

*) Bosna in Hercegovina sta zasedeno ozemlje.

nega položaja. Povdarjal je posebno geslo: „V združenju je moč“, in „Pomagaj si sam, in Bog ti bode pomagal.“ V vsem govoru je povdarjal posebno korist kmetijskih podružnic c. kr. kmetijske družbe po deželi.

Ves njegov govor je bil tako stvarjen in temeljit, da so ga navzoči od prvega začetka, pa do konca poslušali z največjim zanimanjem ter ga popolno odobraval. Prihajal je iz srca, in segal navzočim globoko v srce. Znak temu je najboljši, da smo takoj tega dne ob navzočnosti g. ravnatelja osnovali in ustanovili kmetijsko podružnico za tukajšnjo občino.

Starih udov je štela sl. c. kr. kmetijska družba pri nas do tega dne že 13, novih je pa ta dan pristopilo 19., ki so takoj plačali pristopnino in letnino. Tako šteje naša podružnica c. kr. kmetijske družbe kranjske takoj prvi dan 32 udov.

Tudi s podružničnim odborom smo bili takoj na čistem. Po kratkem posvetovanju so bili soglasno izvoljeni naslednji gospodje: Anton Hribar, kapelan, za predsednika; Ivan Oven iz Dobrove, tajnikom; Anton Lovšin, župnik ter Francišek Oven in Ivan Kanc, oba posestnika v Podsmreki, za olbornike. Imena teh vrlih gospodov so nam porok, da bode podružnica pod njihovim upravitelstvom vrlo napredovala. Bog daj svojo pomoč in obilnega blagoslova prekristnemu začetju! Rant.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 30. Naša podružnica namerava kupiti dva kotla za kuhanje žganja, zato prosi pojasnila, bi li smeli udje kuhati v teh kotlih za prosto kuho naznanjeno žganje in ali bi smeli tudi neudje kuhati v njih? Ali bi morda ne bilo bolje v to svrhu zidati hišico, s čemer bi se zadostilo zakonu, ki zahteva, da se mora vršiti prosta kuha na lastni parceli v lastnem kotlu; hiša s kotlom vred bi bila potem solastnina vsakega uda (P. K.)

Odgovor: Zastran tega vprašanja smo se obrnili na c. kr. finančno ravnateljstvo, ki nam je z dopisom z dne 3. t. m., št. 1663, odgovorilo tako-le: C. kr. finančno ravnateljstvo ima čast odgovoriti, da sme po zakonu v to opravičeni kmetovalec žganje iz lastnih pridelkov za domačo vporabo davščine prosto kuhati ali na svoji ali na kaki tuji žgalni pripravi, torej tudi na destilovalnem aparatu, katerega si omisli kmetijska podružnica za skupno vporabo. V dotičnem naznanilu se mora pa kakovost in obseg, kakor tudi lastnik žgalne priprave, na kateri se ima vršiti davščine prosta kuha žganja, izrecno navesti. Ker po odstavku 3. § 1. razpisa c. kr. finančnega ministerstva z dne 10. avgusta l. 1888., drž. zak. št. 133., ne sme nikdo davščine prosto žganje kuhati drugod, nego v poslopih in na zemljiščih, ktere sam poseduje, oziroma obdeluje, bi udom vstrezala za kuho davščine prostega žganja le premakljiva žgalna priprava, ki se lahko nosi od hiše do hiše.

Vprašanje 31. Dokazano je, da so vsi, pa prav vsi vinogradi v vipavskem okraju okuženi od trtne uši. Posebno lanijsko leto se je trtna uš silno razširila in je veliko vinogradov popolnoma uničila. Je nekoliko umnih vinogradnikov, ki so uže predlanijskem začeli gnojiti svoje okužene vinograde z umetnim gnojem, in sicer z jako ugodnim uspehom; a o kakovosti gnoja in o načinu gnojenja so različna mnenja med vinogradniki. Eni trdijo, naj bi se prvo leto gnojilo s kajnitom in s Tom žlindro, a drugo leto s roženo moko, drugi priporočajo druga gnojila. Eni so te misli, naj bi se gnoj potresel med trtnimi vrstami in se brž podkopal ob priliki kopanja, drugi pa mislijo, naj bi se trte nekoliko odkopale in se okrog odkopane trte nasulo gnoja, pa ne v majhni množini. — Ker želi mnogo vinogradnikov poskusiti z umetnim

gnojenjem in si tem potom ohraniti in zavarovati morebiti par vinskih letin, bode „Kmetovalec“ jako ustregel, ako v prihodnji številki prinese o tem pouk, oziroma, da jasno in točno odgovori na vprašanja: 1. S kakim umetnim gnojem naj se prične gnojenje vinogradov, ki so od trtne uši uže okuženi? 2. S kakšnim gnojem naj se gnojenje nadaljuje v 2., event. v 3. letu? 3. Kako naj se gnoji z umetnim gnojem? 4. V kateri množini naj se trosi gnoj? 5. Kje se dobi dober gnoj in pod katerimi formalnostmi? (M. E. v V.)

Odgovor: Glede gnojenja vinogradov z umetnimi gnojili še ni vse tako jasno, kakor bi bilo želeli. Reč je zelo važna tudi za našo deželo, zato je treba to vprašanje vsestransko premotriti; zato pozivljemo zlasti inteligentnejše posestnike, naj nam o poskusih in uspehih pridno poročajo. Na Vaše prvo, drugo in tretje vprašanje, najdete precej obširen odgovor v tem listu. Umetna gnojila se dobe najbliže v kemijski tvornici v Hrastniku pri Zidanem Mostu. Ta tvornica je zelo solidna, ima primerno nizke cene ter pošilja svoje blago vozarine prosto na vse železniške postaje na Kranjskem, če se naročnik izkaže, da je ud naše družbe. Kajnit in Tómasovo žlindro dobite pri tvrdki I. Heilinger & Comp. na Dunaju (Lindengasse 2), a ti dve gnojili se splača naročiti le v celih vagonih, drugače je vozarina previsoka. Naša družba pač oddaja kajnit in Tómasovo žlindro, a to le jeseni.

Vprašanje 32. Koliko stopinj toplote mora imeti smetana, da se iz nje najloži naredi surovo maslo? Ali je v to svrhu potreben poseben toplomer in, če je potreben, kje se dobi? (F. H. v Ž.)

Odgovor: Smetana naj ima vedno 15 stopinj toplote po Celziju. Le po zimi, če pinimo v mrzlih prostorih, sme biti smetana za 1 do 2 stopinji gorkejša, v vročem času, po leti, za 1 do 2 stopinji hladnejša. Toplomer je vsak dober. Ako se pini pregorka smetana, n. pr. 20 do 25 stopinj topla, kar se, žal, zgodi dostikrat, se maslena tolščoba zmehča in zmaže. Pinjenje traja neprimerno dolgo časa, surovega masla pa se dobi malo; maslo je belo, podobno siru, malo trpežno in manj okusno. Po zimi se zopet pini premrzla smetana; maslena tolščoba postane trda in drobljiva, tolščobne kroglice se nerade združujejo in pinjenje tudi neprimerno dolgo časa traja. Navadno ostane tudi precejšen del smetane nespinja v mleku. Gori omenjeno, za pinjenje potrebno toploto ima pa smetana redkokdaj, kadar pride iz ml-čne shrambe. Treba je torej smetano do te toplote segreti, toda nikakor ne na peči. Ako se na peči smetana še tako pridno meša, se del smetane gotovo preveč pregreje, in vsled tega se pokvari. To povzroči deloma zasirjenje mleka, in nasledek je ta, da pride sir v surovo maslo, kar ne dela surovega masla le neokusnega, ampak celo netrpežnega. Smetano privedemo s tem na primerno toploto, da jo postavimo za nekaj časa v primerno toplem prostor. Ako jo je treba prav hitro segreti, postavimo jo lahko v posodo z gorko vodo, ali pa ji prilijemo toplega mleka; ako jo je pa treba shladiti, jo lahko postavimo v mrzlo vodo, ali pa ji dodamo malih kosov čistega ledu. Torej, če je za pinjenje pripravljena smetana pretopla ali premrzla, ni se treba bati truda, smetano privedi do primerne toplote. V poletnjem času je treba splakniti pinjo z mrzlo, po zimi s toplo vodo, preden se prične pinjenje.

Vprašanje 33. Jaz imam dober dim za sušenje mesa, le po leti se mi zaredijo v mesu ali špehu neki črvički. Kako bi to preprečil? (J. T. v G. S.)

Odgovor: Črvički so mušje ličinke, ki se izležejo iz jajec, ktere muhe odlagajo na meso. Črvivost mesa torej preprečite, če branite meso muh. Pravijo, da obdrgnjenje mesa s česnjem pomaga, da ne gredo muhe nanje.

Vprašanje 34. Seme lucerne ali nemške detelje sem posejal lanijsko leto na dobro gnojno zemljo, katerega pa nisem

zavlekel. Kalilo ali ozelenelo je ni za 30 %. Kaj je temu vzrok, ali ni bilo seme kaljivo, ali nisem jaz prav ravnal? (J. M. v B.)

Odgovor: Vaše ravnanje ni bilo pravo, kajti lahko ste prepričani, da je seme kalilo, a kali so se večinoma posušile predno so rastlinice mogle ozeleneti, in sicer zato, ker semena niste podvlekli. Ozelenela lucerna je posebno občutljiva, mraz ali suša jo hitro vzameta, zato imajo običajno velika posestva pripravljeno dvojno seme, da niso v zadregi, če je setev treba ponoviti.

Vprašanje 35. Imam osem let staro lepo kobilu, ki se je uže dvakrat ožrebetila, potem pa eno leto ni bila pripuščena. Minulo leto sem jo šestkrat pripustil, pa se ni obrejala. Kaj je temu vzrok in kaj naj storim? (J. v R.)

Odgovor: Vzrokov, da se Vaša kobila ni ubrejala more biti veliko število. Mi bi morali znati čudeže delati, da bi vedeli, zakaj je ostala jalova. Pa tudi če bi Vam vedeli navesti vzrok, bi Vam vendar ne vedeli svetovati drugega, nego to, vodite kobilu zopet letos k žrebu, morda vendar ostane breja.

Vprašanje 36. Vas R. ima neki studenec, do ktereга bi rada naredila vozno pot. Ta pot bi šla čez svet nekega posestnika, ki stavi nezaščitane pogoje. Ali ni nobenih zakonskih naredeb, po katerih bi bil ta posestnik primoran odstopiti prostor za pot po primerni ceni, ki bi jo določili cenileci? (J. S. v R.)

Odgovor: Z zakonsko silo komu vzeti kak prostor se imenuje razlastitev, ki je pa določena le za gotove slučaje, na pr. za grajenje železnice. V Vašem slučaju pa ne gre, potrebni prostor za dovozno pot k studencu razlastiti. Svetujemo Vam počakati, da bo potrjen zakon o potih za silo.

Vprašanje 37. Naša podružnica ima bika čiste oldenburške (črno-belo lisaste) pasme, jaz pa imam ravno tako čistokrvno kravo. Teleta te krave so pa sedaj rdeče belo ci kasta. Ali se bo pozneje rdeča barva telet spremenila v črno? (A. L. v P.)

Odgovor: Rdeča barva se ne bo spremenila v črno in če so teleta rdeče-belo lisasta je to dokaz, da bik ali pa krava ni čistega črno-belo lisastega plemena in zato se je pokazala pri mladih kri (pasma) starih starišev. Vzlic temu pa moreta biti bik in krava oldenburške pasme, ker ta živina ni le črno-bela, ampak tudi rdeče-bela. Zdi se nam pa, da je v krvi ene Vaših živalij pomešana belanska kri in da se je ta pri teletih pokazala. To spoznate na obliki rdečih lis ter na vnanji obliki telet, zlasti na vratu, glavi in na visoko nastavljenem repu,

Vprašanje 38. Imam prasiče, ki redno dobivajo sol, pa vendar glojejo les ter mi delajo v svinjaki velike škodo? Kaj je temu vzrok in kako odpomorem? (A. L. v P.)

Odgovor: Prasiči so bolni v prebavilih vsled krme, kateri manjka fosforovokislega apna; zato pričnite krmiti z apneno klajo, kakor smo uže večkrat priporočali.

Vprašanje 39. Ali je res za kmeta najboljša reja pinogavske šivine? Kje bi najlažje dobil tako kravo, oziroma, ktero drugo pasmo bi mi priporočali? (F. Z. v V.)

Odgovor: Dober odgovor na Vaša vprašanje bi presegal prostor, ki ga moremo odločiti v tem predelu lista. Kratek odgovor je ta, da za našo deželo, bodisi kjer koli, ni boljše šivine, nego je pinogavska, oziroma belanska. Ta živina hitro raste, je zelo mlečna in malo izbirična glede krme. Dobre krave te pasme bi dobili na Gorenjskem, t. j. v kranjskem in radovljiskem okraju. Belanska goved je rdeče-belo lisasta; zato jo pa pri Vas ne marajo, ker hočejo le sivo goved. Če pa hočete sivo goved, so pa za Dolenjsko priporočene muricodolska, pomurska in švicka pasma.

Vprašanje 40. Občinski red za Kranjsko določuje, da tisti občanarji, ki plačujejo 100 gld. zemljiškega davka brez priklad, smejo stopiti v občinski odbor za odbornika, če tudi niso voljeni. Vprašam Vas, ali mora tak posestnik poprej županstvu prijaviti, da hoče odbornišтво izvrševati, ali ima pravico glasovati v odboru, če pride k seji, ne da bi se bil poprej prijavil? (S. S. v P.)

Odgovor: Zakon ne govori o nebeni zglastitvi, zato ima vsak tak posestnik pravico glasovati in se udeleževati posvetovanj, kadar pride k seji, kakor vsak drug, voljeni odbornik.

Vprašanje 41. Imam veliko sadnega drevja, zlasti sliv, katerih dosedaj nisem škropil z galico, kar pa hočem storiti, kajti drevje očitno hira vsled napadenega listja po glivah. Kje bi dobil škropilnico, da bi nesla 8 do 10 metrov visoko? (M. Š. v Š.)

Odgovor: Škropljenje sadnega drevja z galico je prav koristno, zlasti češplje morete le s tem ohraniti. Škropilnica je pa tista dobra, kakor za trte, le razpršilnik mora biti tak, ki nese droben curek na zahtevano višočino. Obrnite se na Hellerja na Dunaju ter mu razložite svojo željo, ta Vam bo gotovo ustregel.

Gospodarske novice.

* **Nakup konj za c. in kr. vojno** se bo vršil pod običajnimi pogoji dne 5. marnja t. l. v St. Jarneju na Dolenjskem.

* **Ribarski tečaj** bo tudi letos v družbenem ribogojnem zavodu na Studencu pod Ljubljano, ker je vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo dovolilo v to svrhu 300 gold. državne podpore.

* **Poskuse z umetnim napravljanjem naravne hrane za ribe** bo delal samostalni ribarski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske v ribogojnem zavodu na Studencu, ker je vis. c. kr. ministerstvo v to svrhu dovolilo za tri leta državno podporo v znesku 200 gld. za vsako leto. To se je zgodilo, ker je lamski ribarski shod na Dunaju za izvajanje teh poskusov priporočal naš odsek, oziroma odsekovega načelnika, gospoda profesorja Franke-ta.

* **Važno za vojaščini podvrže kmetske sinove.** Po naredbi c. in kr. vojnega ministerstva z dne 22. julija 1895. l. se morejo oni vojaki, ki so dovršili kako kmetijsko šolo ter mislijo gospodariti na svojem posestvu, oziroma na posestvu svojih starišev, poslati na trajni dopust uže po dovršenem drugem vojaškem letu, če so zadostili vojaškim zahtevam in so se dobro obnašali. Učenci kake kmetijske šole morejo torej konci drugega leta prositi za trajni dopust, in sicer proti izkazilu odhodnega šolskega spričevala — Mlajšim kmetskim sinovom bodi ta naredba migljaj, da si pridobe olajšavo vojaške dolžnosti z obiskom kmetijske šole.

* **Konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske** je imel dne 7. februarja svoj redni občni zbor po običajnem vzporedju; vzel je poročilo o delovanju in o denarnem stanju odseka na znanje ter je zopet volil v odbor po pravilih izstopivša gospoda odbornika poslanca Povšeta in grajščaka Jos. Fr. Seuniga.

* **Oddaja semenskega ovsa.** C. kr. kmetijska družba kranjska odda od svojega lamskega pridelka nekaj krkonškega ovsa, in sicer 100 kg po 8 gold. Na podlogi dveletnih poskusenj moremo to dobro vrsto ovsa prav toplo priporočati, in pozivljemo one, ki mislijo naročiti kaj tega semena, naj to precej store, ker zaloga ni velika. Manj kakor 50 kg se ne odda.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 9. februvarija 1896.

Posvetovanje je vodil družbeni predsednik gospod cesarski svetnik J. Murnik, navzoči so pa bili: podpredsednik gospod Jos. Fr. Seunig, in odborniki gg.: Goll, Povše, Witschl, dr. pl. Wurzbach in tajnik Pirc.

Vsled pozno dobljene deželne podpore za stroje za l. 1895. je odbor še le v tej seji ukrepal o razdelitvi te podpore podružnicam, in sicer na podlogi prošelj, ki so došle do občnega zbora lanjskega leta.

Odbor je določil pogoje glede oddaje simentalskih bikov iz poskusnega dvorca na Viču ter jo ob enem dovolil, da se takoj oddasta dva bika.

Tajnik obrazloži, da iz mnogih vzrokov silijo razmere na to, da se družbeni poskusni dvor na Poljanah, ki je za drevesnico i tako premajhen, proda ob priliki kot stavben prostor, skuša naj se pa pridobiti v bližini Ljubljane velik kos primerne sveta za ustanovitev nove velike drevesnice. Tajnik stavi o tem primerne nasvete, ktere odbor načelno sprejme ter ukrene predpriprave, da bo zadeva godna do letošnjega občnega zbora, ki ima končno o tem sklepati.

Odbor ukrene, izvršujoč sklep lanjskega občnega zbora, nakupiti berkširskih prasičev pri grajščinskem oskrbnistvu v Rothweinu na Štajerskem.

Odbor ukrene ureditev plače družbenemu tajniškemu pristavu.

Odbor ukrene naprositi družbenega odbornika gospoda državnega poslanca Povšeta, da družbo zastopa pri 6. avstrijskem zboru kmetovalcev, ki bo dne 2. februvarija na Dunaju.

Prošnja nekega posestnika, ki prosi podpore za napravo umnega gnojšišča, se odbije.

Glede dopisa vis. c. kr. kmetijskega ministerstva zastran svetovne razstave v Parizu l. 1900. odbor ukrene svoječasno storiti potrebne korake.

Odbor vzame na znanje dopis vis. c. kr. kmetijskega ministerstva, s katerim prijavlja družbi nakazilo državne podpore za podkovsko šolo.

Prošnjo asistenta podkovske šole za povišanje plače ukrene odbor priporočeno izročiti vis. c. kr. kmetijskemu ministerstvu.

Zahvala košanske podružnice za dobljeno materijelno in moralno podporo se vzame s zadoščenjem na znanje.

Za nove ude se so oglasili in se sprejmo gg.:

Aleš Andrej, posestnik na Vraščici; Kraker Ivan, posestnik v Komucu; Lipovž Matija, posestnik v Lozicah; Primar Janez, posestnik in mlinar v Zalogu; Černe Josip, posestnik v Sodinji Vasi; Glavan Francišek, posestnik v Velikih Laščah; Vehovar Leopold, c. kr. notar v Cerknici; Mazi Francišek, posestnik in farni cerkvenik v Borovnici; Šute Peter, posestnik v Nemški Loki; Kraševac Anton, posestnik v Dolenji Vasi; Knavs Josip, trgovski pomočnik v Čabru; Rus Josip, posestnik v Travniku; Mikolič Matija, trgovski pomočnik v Podpreski; Bartol Ivana, trgovka in posestnica v Travniku; Maixner Hubert, trgovec z lesom v Travniku; Heuberger Oskar, vodja parne pile na Hribu; Vervega Svoimir, grajščinski oskrbnik v Česeniku; Knefič Josip, posestnik in trgovec v Stražišču; Rataj Josip, posestnik v Mačkovcu; Antončič Josip, bogoslovec v Gorici; Čepec Josip, posestnik na Barki; Vesel Francišek, posestnik in župan v Podpreski; Mihelič Jakob, gostilničar in posestnik v Podpreski; Kržič Marija, posestnica v Vodica; Peterlin Anton, c. kr. profesor v Ljubljani; Mustar Jakob, posestnik in trgovec na Rašici; Štalec Janez, posestnik v Dolenji Vasi; Gabrijelčič Anton, posestnik na Brezjah; Štrekelj Rudolf v Trstu; Pogačnik Luka, posestnik na Česnjici; [Budinsek Francišek,

Adolf, trgovec in posestnik v Kranju; Sterle Ivan, posestnik v Krškem; Roštohar Francišek, občinski tajnik v Krškem; Jernejčič Francišek, posestnik v Lazah; Zima Josip, posestnik na Dovjem; Jeršin Josip, posestnik v Kržišu; Fröhlich Anton, posestnik v Zgor. Sorici; Piček Janez, p. d. Hauptman, posestnik na Otoču; Blažon Lorenc, posestnik v Planini; Žele Mihael, posestnik v Zavratih; Ivnik Martin, posestnik in trgovec z lesom v Srobotnem; Globočnik Anton, posestnik v Železnikih; Malovrh Gregor, župnik v Št. Vidu pri Ljubljani; Šare Katarina, posestnica v Žapužah; Šušteršič Francišek, posestnik v Žapužah; Kočevar Francišek, gostilničar in posestnik na Vrhniku; Renko Janez, posestnik na Premu; Žnidaršič Josip, posestnik na Premu; Repinec Valentin, trgovec na Premu; Frank Anton, posestnik na Premu; Gašperšič Janez, posestnik na Premu; Renko Anton, posestnik na Premu; Selez Mihael, posestnik na Premu; Gasperšič Janez, posestnik na Premu; Frank Janez, posestnik na Premu; Grahor Anton, posestnik v Bitnjah; Selez Josip, posestnik v Bitnjah; Valenčič Josip, posestnik v Bitnjah; Dekleva Josip, posestnik v Bitnjah; Matko Janez, posestnik v Bitnjah; Nemec Francišek, posestnik v Bitnjah; Baša Janez, posestnik v Bitnjah; Dekleva Blaž, posestnik na Turnu; Nemec Ivan, posestnik v Bitnjah; Sterle Anton, posestnik v Janeževem Brdu; Skočaj Mihael, posestnik v Janeževem Brdu; Čandek Martin, posestnik v Janeževem Brdu; Čandek Janez, posestnik v Janeževem Brdu; Nidoh Štefan, posestnik v Janeževem Brdu; Nadoh Anton, posestnik v Janeževem Brdu; Tomažič Anton, posestnik v Janeževem Brdu; Gustičič Mihael, posestnik v Kirovčah; Valenčič Francišek, posestnik v Rateževem Brdu; Mihačič Josip, posestnik v Čeljah; Kirn Janez, posestnik v Čeljah; Renko Josip, posestnik v Brdicah; Urbas Francišek, posestnik v Gor. Logatcu; Remic Josip, posestnik v Št. Juriju; Lovšin Ivan, posestnik v Otavci; Gabrejna Francišek, posestnik na Uncu; Čuden Ivan, posestnik na Lukovici; Remškar Ivan, posestnik v Logu; Seliskar Anton, posestnik na Lukovici; Smrtnik Josip, posestnik na Lukovici; Urbančič Ivan, posestnik na Brezovici; Poljšak Anton, kapelan na Brezovici; de Reggi Lois, p. d. Mlinarčev, na Brnci; Selak Janez, posestnik v Podlipi; Ahačič Josip, posestnik v Seničnem; Mali Matevž, posestnik v Golniku; Ribnikar Francišek, posestnik v Golniku; Grašič Ignacij, črevljar v Seničnem; Oranč Francišek, posestnik v Križah; Jeraj Peter, posestnik na Bregu; Lončar Ignacij, posestnik na Bregu; Vole Josip, kapelan v Križah; Aljandčič Josip, posestnik v Križah; Škrjanec Ambrož, posestnik v Seničnem; Škrjanec Josip, posestnik v Seničnem; Ribnikar Francišek, posestnik v Seničnem; Ribnikar Ivan, gostilničar v Seničnem; Zaletlu Florijan, gostilničar na Bregu; Zupan Ivan, gostilničar v Križah; Jezeršek Janko, učitelj v Križah; Aljandčič Jarnej, črevljar v Žigani Vasi; Fajfar Ivan, posestnik v Sebenjah; Aljandčič Lorenc, posestnik v Križah; Lončar Martin, posestnik v Žigani Vasi; Zupan Jakob, gostilničar v Retnjem; Urbanec Anton, posestnik v Sebenjah; Rozman Tomaž, posestnik v Snakovem; Vrdir Ivan, posestnik v Dupljah; Bohinec Ivan, posestnik v Sebenjah; Dovžan Martin, posestnik v Novakih; Smuk Simon, cvekar v Retnjah; Rojc Ignacij, posestnik v Zadrugi; Košir Francišek, posestnik v Žigani Vasi; Primožič Anton, posestnik v Pristavi; Lampe Ivan, posestnik v Zadlogu; Traven Francišek, kapelan v Dobrepoljah; Ferjančič Alojzij, posestnik in trgovec na Gočah; Simonič Jarnej, posestnik v Plačah; Zarnik Anton, posestnik v Šenčurju pri Kranju; Novak Josip, posestnik pri Sv. Petru pod Sv. gorami; Ahačič Francišek, posestnik v Tržiču; Meglič Andrej, p. d. Godnov, posestnik v Čadolah; Kržan Matija, posestnik v Vrhovem; Uršič Janez, posestnik v Mlinskem; Hafner Anton, posestnik v Železnikih; Virient Jakob, posestnik v Uševku; Wolf Peter, posestnik v Spodnjem Logu; Babnik Josip, posestnik na Fužinah; Zevnik Francišek, posestnik v Mavčičah; Piber Anton, posestnik v Mlinem; Rus Ivan, krojaški mojster v Zagorici; Marinček J., župan v Cerkljah; Kovačič Anton, obč. tajnik v Cerkljah; Bognar Lorenc, posestnik v Nemški Vasi; Bogataj Anton, posestnik in gostilničar v Železnikih; Bogataj Janez, posestnik v Ledinah; Somrak Anton, posestnik v Velikih Laščah;

posestnik in župan v Kranjski Gori; Lakner Francišek, gostilničar in mizarski mojster na Kokrici; Capuder Francišek, posestnikov sin v Prapročah; Kuralt Lorenc, posestnik v Žabnici; Kreuzberger Rataj Josip, posestnik v Mačkovcu; Kmet Svitoslav, posestnik v Kokrici; Rotar Francišek, posestnik na Brezovici; Oblak Anton, kapelan v Boštanju; Marinko Jakob, posestnik v Komani; Lovšin Anton, župnik na Dobrovi; Hribar Anton, kapelan na Dobrovi; Novak Marija posestnica v Razorah; Žagar Francišek, posestnik v Brezju; Bizjan Anton, posestnik na Dobrovi; Dolinar Peter, posestnik na Dobrovi; Dovjak Francišek, posestnik in kovač na Dobrovi; Birtič Francišek, posestnik na Dobrovi; Seliškar Ivan, posestnik in tesarski mojster na Dobrovi; Subadolec Francišek, mesar na Dobrovi; Košir Francišek, posestnik na Hruševem; Žirovnik Francišek, posestnik na Hruševem; Peklaj Francišek, posestnik na Hruševem; Lasnik Anton, posestnik v Podsmreki; Rotar Anton, posestnik v Podsmreki; Plevnik Matija, posestnik v Podsmreki; Jarc Lovro, posestnik na Utiku; Kozamernik Anton, posestnik na Utiku; Železnik Jurij, posestnik na Utiku; Polak Viljem, inženir v Tržiču; Jonke Matija, posestnik v Svetljem Potoku; Kump Josip, posestnik v Svetljem Potoku; Mrvar Francišek, posestnik v Cvibeljnu; Primc Josip, posestnik v Mačkovcu; Trlep Martin, posestnik v Arčevcah; Meden Miroslav, posestnik v Cerknici; Pergant Francišek, posestnik v Godeščah; Hafner Josip, mesar in posestnik v Škofji Loki; Sotlar Marko, posestnik v Hrušici; Kržan Matija, posestnik v Vrhovem; Rozman Francišek, posestnik in mlinar v Radečah; Rižnar Martin ml., posestnik v Vrhovem; Turek Jakob, posestnik v Spodnjem Počakovem; Gospodarič Alojzij, posestnik v Radečah; Vidmar Jarnej, kovaški mojster v Dobu; Špendal Francišek, posestnik in župan v Prapročah; Štupar Josip, posestnik v Metliki; Skoporec Josip, posestnik v Metliki; Ditrih Ljudevit, posestnik in trgovec v Postojni; Primožič Štefan, šolski voditelj v Postojni; Mavrič Francišek, posestnik in mesar v Postojni.

Št. 1876.

Razglas.

Glasom uradnega naznanila se je dne 26. januarja t. l. doglalo, da se je med prasiči iz občine Petrovo Selo, komitat Torontal, in med pitanimi prasiči iz občine Elek, komitat Arad, potem med govejo živino iz mestnega ozemlja Arad na Ogerskem, ki je bila pripeljana na dunajski osrednji živinski trg, pričela kuga v gobcu in na parkljih.

Zategadelj se brezpogojno prepoveduje uvažati parkeljnatu živino iz komitatov Torontal in Arad in iz mestnega ozemlja Arad na Kranjsko v zmislu tuuradnega razglašja z dne 3. decembra 1895. leta, št. 16 013.

To se razglašja z dodatkom, da se prestopki te prepovedi kaznujejo po zakonu z dne 24. maja 1882. l., drž. zak. št. 51., oziroma po § 46. zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza iz leta 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 1. februvarija 1896.

Št. 1902.

Razglas.

Ker je zdravstveno stanje med prasiči na Štajerskem ugodno, zatorej deželna vlada iznova dopušča uvažati prasiče iz vse Štajerske na Kranjsko.

To se razglašja, zajedno pa razveljavlja tuuradni razglas z dne 14. decembra 1895. l., št. 16.935., s katerim se je omejila uvozna prepoved samo za politične okraje Bruck ob Muri in Lietzen.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 1. februvarija 1896.

Št. 1951.

Razglas.

Glasom uradnih naznanil je prenehala kuga v gobcu in na parkljih v komitatu Raba (Győr) in v mestnem ozemlju in v komitatu Šopronj.

Z ozirom na tuuradni razglas z dne 3. decembra 1895. l., št. 16.013., je zatorej iznova dovoljeno uvažati prežvekovalno živino (govejo živino, ovce in koze) iz omenjenih ogerskih ozemelj na Kranjsko.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 1. februvarija 1896.

Naznanilo

p. n. častitim udom kmetijske in vrtnarske družbe za Trst in okolico v Trstu.

P. n. udje naše družbe bodo tudi letos dobivali strokovni list „Kmetovalec“. Za posamezne kraje bodo list prejeli poverjeniki, in pri teh ga bodo dobivali udje. Naslednja razpredelnica bodi v pojasnilo:

Poverjenika				
ime	stan	bivališče	pošta	število izrodov
Balanč Ivan	posestnik	Prosek, 1	Prosek	35
Prezelj Ivan	c. kr. poštar, posestnik	Bazovica	Bazovica	5
Martelanec Francišek	učitelj, voditelj	Katinara	Katinara	17
Ferluga Ferdinand	posestnik	Opčina, 79	Opčina	10
Sancin Anton Drejač	trgovec	Škedenj	Trst	11
Grmek Anton	učitelj	Sv. Ivan	Sv. Ivan	23
Bole Ivan Marija	posestnik	Rojan, 242	Trst	19
Cijak Jakob	posestnik	Kontovelj. 99	Prosek	10
Košuta Martin	posestnik	Sv. Križ, 26	Nabrežina	5
Klun Ivan Marija	posestnik	Rocol, 78	Trst	10
Neposredno se bo poslalo v Trst in v Škorklje			Trst	19
" " " " Barkovlje			Barkovlje	10

Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico v Trstu.

Listnica uredništva.

A. Z. v B. Glede vodnih naprav se morate obrniti do okrajnega glavarstva. O napravi apnenic smo pisali v 3. številki „Kmetovalca“ iz l. 1892.; to številko smo Vam poslali po pošti.

J. T. v G. S. Trijerje za čiščenje in izbiranje žita izdeluje M. Heid v Stockerau pri Dunaju. Naročite cenik.

J. v R. Pišite tistemu, ki oves prodaja, pa Vam gotovo naznani ceno. Da bi še mi posredovali med čitatelji lista in tistimi, ki inserirajo, je pač preveč zahtevano.

J. M. v M. Obrnite se še enkrat na deželni odbor, ali pa odpošljite deputacijo do gospoča deželnega glavarja; morda je še čas ustreči Vaši želji in novo cesto drugače izpeljati.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 3. V Ljubljani, 15. februarja 1896. Leto XIII.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 15. februarja 1896. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja, novo blago gld. 32.— kr. do gld. 34.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 40.— kr. do gld. 50.— kr.; gorenjska repa gld. 36.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.50 kr.; konopno seme gld. 13.— kr. do gld. 13.— kr.; kuminovo seme gld. 33.— kr. do gld. 34.50 kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 9.50 kr.; rudeči Hrvat gl. 9.— kr.; prepeličar (koks) gld. 10.— kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistene bлага, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 14.— kr. do gld. 15.— kr. brez dima sušene gld. 17.— kr. do gld. 18.— kr.

Orehi domači: gld. 12.— kr. do gld. 13.— kr.

Ježice nove: gld. 4.75 kr. do gld. 5.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 24.— kr. do gld. 25.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 34.— kr. do gld. 36.— kr.

„ težke od 30 do 40 kg „ 26.— „ „ 28.— „

„ lahke „ 25.— „ „ 28.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 31 kr. klgr.)

Telečje kože: 55 kr. za kg.

Kozličjeve kože po gld. 1.— kr. do gld. 1.05 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 27 kr. za kg.

Druge vrste 15 do 20 „ „ „

Kože lisic po gld. 4.— do 4.50

„ kun „ 9.— „ 10.— za par.

„ dihurjev „ 2.— „ 3.—

„ vidr „ 9.— „ 10.—

Kože zajcev po 15 do — gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 15.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 15. februarja 1896. Pšenica gld. 8.— kr., rž gld. 7.50 kr., ječmen gld. 6.30 kr., oves gld. 7.— kr., ajda gld. 7.40 kr., proso gld. 6.30 kr., turšica gld. 5.50 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 12.— kr., seno gld. 2.30 kr., slama gld. 2.70 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 13. februarja 1896. Pšenica gld. 7.28 kr., rž gld. 6.79 kr., ječmen gld. 6.20 kr., oves gld., 6.38 kr., turšica gld. 4.70 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

V Budapešti, 13. februarja 1896. Pšenica gld. 6.92 kr., turšica gld. 4.34 kr., oves gld. 5.98.

Najizbornejše in cenejše členkaste travniške brane izdeluje in iz zaloge prodaja poleg drugih kmetijskih strojev

Jos. Lorber v Žalcu pri Celji.

Cena jednouprežni brani 26 gld.

„ dvouprežni „ 32 „

Te brane se niso obnesle samo na travnikih z najboljšim uspehom, ampak tudi na polji pri pomladanski in jesenski setvi za poravnavo brazd in umetnih gnojil, kakor tudi še posebno za zrahljanje pozimski mokrini ali po plohad nastale trde površne skorje, kar priča polno priznanskih pisem. (12—1)

Dalje proizvaja vse v livarsko in strojno stroko spadajoče predmete za žage, mlino in druge obrtnijske namene, kakor: zobna kolesa (vsake vrste), železna vretena, logarje, kolobarje za jermena, zamašnjake (Schwungräder), sploh vse sestavne dele za stroje; potem razne vlitte plošče, kotle, uteže (tudi za ure), rošče itd. itd.

Cene so nizke, delo pošteno, postrežba prijazna in točna.

Hranite drago neredilno bobovo kavo.

(33—1)

Primešajte h kavi $\frac{2}{3}$ prave Kneippove kave bratov Oelz v rudečih zavojih z zraven stoječo sliko kot varnostno znamko, potem primešajte še $\frac{1}{3}$ specialne Oelzove kave in zakuhajte v prvo $\frac{1}{2}$ bobove kave. — Ta zmes napravi zdravo, okusno in redilno pitno kavo, katera manj stane kakor druge kave.

Spoštovanjem

Bratje Oelz v Bregencu.

V krajih, kjer teh izdelkov ni dobiti v prodajalnicah, razpošiljamo na zahtevanje zavitke po $4\frac{1}{2}$ kg. franco za 2 gl. 10 kr.

2 slamoreznice in 2 mlatilnice

z gepelnom, vse v prav dobrem stanu se proda iz proste roke.

(31—1) Ogleda in natančneje poizve se pri

JANEZU KAVČIČU, posestniku v Kosezih
nad Gornjo Šiško.

Semenski krompir

«rožnik» in «beli amerikanec» zgođen, kakor pravi češki in ogerski
«onejidovec», mali čebulček za saditi in več drugih vrst semen
prodaja po nizki ceni (32—1)

JOSIP LEVC, trgovec v Ljubljani.

C. in kr. privilegovani

aparati v ohranjenje piva.

Taisti so za gostilne in domačo porabo neizogibno potrebni
in imajo to prednost, da pivo brez umetnega dovažanja oglji-
kove kisline ostane **cele tedne** sveže in okusno. Njihova upo-
raba je jako priprosta.

Poskusi teh preskušanih aparatov so dokazali, da se pivo
od začetka, do zadnjega kozarca
enako dobro, peneče in čisto ohrani. (20—2)

Cenike z navodilom pošilja izdelovatelj:

Albin C. Achtschin star. v Ljubljani

Gledališke ulice št. 8.

Priznalno pismo:

Izjavljam Vam, da sem z Vašim aparatom povsem zadovoljen ter je njegovo delovanje v vsaki meri na-
tančno, in njegov uspeh presega do cela mojo zahtevo. Pivo ne ostane samo več dni popolnoma sveže, temveč dobi
tudi tako lepi izgled, da se moji gosti ne morejo dovolj pohvaliti z njim.

Gotovo je Vaš aparat edini, ki zadošča največjim zahtevam in ustreza gotovo temu, kar se je pričakovalo
od njega.

Domžale, dne 8. oktobra 1895.

S spoštovanjem

Jakob Jerman, gostilničar.

FRANČIŠEK IVAN KWIZDA

Kwizdov restitucijski flujid

c. kr. priv. umivalna voda za konje.
Cena 1 steklenki 1 gld. 40 kr.

Kwizdov Korneuburški redilni prašek za živino.

Dijetično sredstvo za konje govedo in ovce.
Cena 1 zabojčeku 70 kr., 1/2 zabojčeku 35 kr.

Kwizdov

Blister, rujav, ostra maža. 1 porcija gld. 1 25.
Razkuževalni prašek za hleve, pol kg. 15 kr.
10 kg. 2 gld. 40 kr.
Kwizdova tinktura proti mehurjem za konje.
1 steklenica 1 gld. 50 kr.
Kwizdov kopitni kit, umetni kopitni rog.
1 porcija 80 kr.
Kwizdov prašek za kopitno strelbo. 1 stekle-
nica 70 kr.
Kwizdova maža proti mahovnicam za konje in
govedo. 1 porcija 1 gld.
Kwizdovo umivalno mlo za domače živali,
à 40 kr., 80 kr. in 1 gld. 80 kr.
Kwizdov balzam za rane za konje in govedo.
1 zaboj 1 gld. 25 kr.

Kwizdov

Maža za kopita, proti krhkim in drobečim
kopitom. 1 zabojček s 400 gr. 1 gld. 25 kr.
Kresolinova maža za ohranjenje kopit. 1 zaboj
po pol kg. 1 gld. 10 kr.
Kwizdov Kresolin, zboljšani Kresolin, znamka
K. H. Brockmann,
najcenejši sredstvo, raztopljeno nestrupeno
razkuževalno sredstvo proti garjam, grintam,
mahovnici ter kugi v gobca in na parkljih
25 kg. 16 gld. — kr.,
10 " 7 " — " ,
5 " 3 " 50 " ,
1 steklenica za poskušnjo s 400 gr. 50 kr.

Kwizdov

Kragljice proti koliki, za konje in govedo.
1 zaboj 1 gld. 80 kr., 1 porcija 60 kr.
Kwizdov Fizik, drestilo za konje. 1 škatljica
2 gld.
Kwizdove kragljice proti glistam, za konje.
1 škatljica 1 gld. 60 kr., 1 porcija 60 kr.
Kwizdov prašek za kuretalno, dijetično sred-
stvo za primes k krmi. 1 porcija 50 kr.
Kwizdov strup za podgane. Sredstvo proti
podganam in mišim. Brez strupa za druge
živali. 1 porcija 50 kr.
Kwizdovo mlo za sedla za snajenje in ohran-
jenje sedel in jarmentov. 1 zabojček 1 gld.

Kwizdovo redilno krmilo za konje in govedo.

1 zaboj s 5 porcijami 30 kr., 1 zaboj s 50 porc.
3 gld., 1 zaboj s 100 porcijami 6 gld.

Kwizdov prašek za prasiče,

dijetično sredstvo za pospeševanje debelosti.
Majhen zaboj 60 kr. Velik zaboj 1 gld. 20 kr.

Razpošilja vsaki dan glavna zaloga:

(4—1)

Okrožna lekarna Korneuburg.

C. in kr. avstr.-ogr. in kr. rum.
dvorni zalaga (elj.)

Ustanovljeno
leta 1853.

12 častnih in priznanskih diplom
3 zlate,
15
srebrnih svetilj.

Okrožna lekarna
Korneuburg pri Dunaji.

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti, ponudi se v vsakej fari razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam. (27-1)

Pismena vprašanja pod „9.132“ Gradec, poste restante.

Lepo posestvo

blizu železniške postaje na Goreniskem se prodaja ali dá v najem. (28-1)

Naslov pove „uredništvo“ tega lista.

Kathreiner
KNEIPP^{ova} SLADNO KAVO

Se dobi povsod - ½ Kile za 25 kr.

Kaj je
Kathreiner

Kneippova sladna kava?

To je zdrava hišna in družinska pijača, ki se izdeluje v Kathreinerjevih tovarnah ter ima podoben okus kakor prava bobova kava. Poleg drugih prednostnij se ta sladna kava že potem okusu odlikuje pred drugimi takimi izdelki.

Kathreinerjeva kava je najokusnejša, najzdravejša in najcenejša primes k bobovi kavi. Ona je čisto prirodni plod v celih zrnih in se rabi z velikim pridom namesto cikorije in drugih zmletih tvarin, ki se h' kavi mešajo, o katerih se pa kupec ne more prepričati, iz česa da so; uradne preiskave so pa dokazale, da

so taki kavini nadomestki dostikrat z raznimi pritiklinami popačeni. Iz začetka se vzame ena tretjina Kathreinerjeve in dve tretjini prave kave; pozneje pa vsake polovico.

Tako postane kava veliko bolj zdrava in tudi mnogo cenejša. Kathreinerjevo kavo priporočajo najimenitnejši zdravniki, vsaki dan je bolj obračunana kot zdrava redilna pijača v javnih zavodih, kakor tudi v stotisočernih družinah. Dobra je pa tudi »čista«, to je, brez primesi bobove kave, ker je zdrava, lahko prebavljiva, redilna in ob enem ckusna jed.

Vsaka vestna gospodinja in mati, vsak prijatelj kave, ako mu je mar za lastno zdravje, naj rabi odslej Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Le na to naj vsak pazi da ne bo goljufan s kakim ničvrednim ponarejenim izdelkom, zato naj jemlje le izvirne bele zavoje z varnostno znamko, kakor se tu na strani vidi, ter z imenom:

Kathreiner!

Pozor! Bodite previdni in ne pustite se prekaniti. Pristna „Kathreinerjeva kava“ ima vedno enake, bele zavoje in se nikdar ne prodaja odkrita in na vago.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Bika muricidolske pasme, sive barve, 1 leto star, 128 cm visok, 156 cm prsnega obsega, jako lep, prodaja po primerni ceni Franc Petrič, posestnik v Zevšah, pošta Cerknica, Notranjsko. (33)

Najbolje osipalnice in pluge po 8 gld., močnejše po 9 gld. izdeluje M. na Preložnik, kovač v Hotinji Vasi, pošta Kranichsfeld. (34)

300 litrov bordovca (črnega) od l. 1894. in 400 litrov od l. 1895. po 40 kr. liter prodaja tomajsko-kraško-vinarsko društvo v Tomaju, pošta Sežana, Primorsko. (35)

Lepega bika, temno sive barve, ima naprodaj Janez Pirnat v Zadovinjku pri Krškem. (36)

Ameriske trte, cepljene in necepljene, ima vedno naprodaj grajščinsko oskrbnistvo na Raki na Dolenjskem. (37)

Kobila, šimla, 171 cm (16 $\frac{1}{4}$ pesti) visoka, 12 let stara, ogerske pasme, za hitro vožnjo zelo pripravna je naprodaj pri Anton Belec-u v Šent Vidu nad Ljubljano. (38)

Tajsel za štiri konje, nov, skoro nič rabljen, je naprodaj pri Janezu Žarku v Lescach. (39)

Nov sadni mlin (za vrteti), s katerim se v 12 urah do 70 merikov sadja zmečka, prav trden, je naprodaj pri Matiju Lunderju, posestniku v Zalesji, pošta Nova Vas pri Rakeku. Ob enem tudi naznanja, da sam izdeluje take sadne mline. Cena jim je 40 gld. (40)

200 klgr. suhih čespelej prodaja Franc Klanšek v Brunku, pošta Št. Janž pri Zidanem Mostu. (41)

Več lepih hrastov je naprodaj pri Janezu Černetu v Zg. Šiški št. 25. Kdor jih želi kupiti, oglasi naj se dokler je še zemlja zmrznela. (42)

Pravi slivovec, brinjec in brinjevo olje, ima naprodaj Anton Grahor v Bitoji, pošta Prem, Notranjsko. (43)

Psa, močnega, dobrega varuha, do dve leti starega (za na verigo) kupi takoj Ivan Jurca, Gorenje, pošta Postojina. (44)

6 prasičkov event. tudi 7 3 svinje in 4 mrjaščeki čistokrvni jorkširci so naprodaj po primerni ceni (rojeni 14. febr. 1896.) pri Lovru Bogonarju, posest v Nemški Vasi pošta Krško. (45)

Več sto praznih, uže rabljenih a vendar v dobrem stanu se nahajajočih čebelnih panjev prodaja takoj M. Ambrožič, v Mojstrani, pošta Dovje, Gorenjsko. Cena jim je po 25 kr. komad, postavljeni na kolodvor Dovje. (46)

Sadna drevesca, visokodebelna jabolka in hruške po 35 kr. komad na mestu, tako močna in lepa, da se po primerni ceni nikjer takih ne dobi (popolnoma zdrava brez krvave uši); dalje je tudi naprodaj več tisoč ameriških trt, reznikov (ključev); cena primerna Oskrbnistvo grajščine Klevevž (Klingenfels) pošta Šmarjeta, Dolenjsko. (47)

Trte rupestris montikola, ukoreninjene prodaja 100 po 3 gld. 50 kr., 1000 po 30 gld. Josip Kristan v Kopru (Capo d' Istria) Primorsko. (48)

Seme pravega kašelskega zelja.

Dobi se zares dobro blago, ktereга, bodisi v velikosti, kakor tudi v teži glav ne prekosi nobena druga vrsta, bodisi za domačo porabo ali pa za kupčijo. Seme pošiljam dokler ga imam kaj v zalogi po 50 kr. 40 gr. (30—1)

Ig. Mercina, posestnik v Gornjem Kašlju, pošta Zalog pod Ljubljano.

Krepak vrtnarski učenec

se vzprejme takoj. Učenec dobi prosto hrano in stanovanje in se mu je učiti tri leta. (19—8)

Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom:

A. Mohar, vrtnar pri gospodu J. Deklevi v Postojini.

RAZGLAS.

Iz gozdne drevesnice v Bršlinu pri Rudolfovem se bode oddalo spomladi 1896. 1. 564.000 3letnih krepkih smrekovih sadik.

Sadike se bodo prodajale v drevesnici ali pa primerno zavite in postavljene na pošto ali železnično postajo po 1 gld. 50 kr. za tisoč.

Pismana ali ustmena naročila sprejema proti predplačilu do konca marca 1896. c. kr. okrajno glavarstvo v Rudolfovem, Krškem in Črnomlju, c. kr. okrajno gozdno nadzorstvo v Rudolfovem, in c. kr. gozdar v Rudolfovem Krškem in Črnomlju. (23—2)

C. kr. okrajno gozdno nadzorstvo

v Rudolfovem, dne 13. januarija 1896.

Puškarske izdelke,

priporoča slavnemu p. n. občinstvu, kakor: vsakovrstne puškarske izdelke najnovejših sistemov, puške: lovske za brok ali krogelje, kakor tudi take za tarčo, sobne puške (Flobert), ter orožje v osebno obrambo.

Vsakovrstna popravila in predelovanja po najnižjih cenah.

Vse pri meni izdelano orožje je samo ročno delo iz najboljšega materiala; vse puške so uradno preskušene in dobro uravnane. (34—2)

Za vsako delo sem vestni porok sam.

Obširne ilustrovane cenike, slovenske in nemške, dopušiljam na zahtevanje poštne prosto.

ANTON SODIA, puškar v Borovljah (Ferlach) Koroško.

Več bikov

do 2 leti starih montefonske (švicarske) pasme ima naprodaj

oskrbnistvo grajščine Fužine pod Ljubljano.

== Cena primerna. == (21—2)